

Sygn. akt II Ca 1018/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2013 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Elżbieta Woźniak
Sędziowie:	SO Sławomir Krajewski SO Zbigniew Ciechanowicz (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Idzikowska-Chrząszczewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 lutego 2013 roku w S.

sprawy z powództwa **Z. S.**

przeciwko **A. S.**

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Myśliborzu

z dnia 26 czerwca 2012 r., sygn. akt I C 267/12

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Myśliborzu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 1018/12

Uzasadnienie wyroku z dnia 27 lutego 2013 r.:

Powód Z. S. zażądał zasądzenia od pozwanej A. S. kwoty 32 640,28 zł. z odsetkami ustawowymi liczonymi od 39 opisanych szczegółowo pozwem kwot. Wniósł również o dopuszczenie dowodu z załączonych do pozwu dokumentów i przesłuchania w charakterze strony powoda na okoliczność m.in. zawarcia przez strony umowy kredytowej, przejęcia całości kwoty przez pozwaną, odmowy spłaty kredytu przez pozwaną, a w uzasadnieniu podał, iż strony zawarły z bankiem (...) umowę kredytową, lecz całość uzyskanej w taki sposób kwoty pobrała pozwana, deklarując uprzednio spłatę całości zobowiązania, co jednak nie nastąpiło, a było przyczyną uiszczenia rat kredytowych przez powoda.

Pozwana A. S. nie wdała się w spór - nie odpowiedziała na pozew, ani nie stawiła się na wyznaczoną na dzień 26 czerwca 2012 r. w sprawie rozprawę. Na rozprawie tej Sąd I instancji dopuścił dowód z dokumentów załączonych

do pozwu, oddalił wnioski o przesłuchanie powoda w charakterze strony i oddalił wyrokiem zaocznym z tego samego dnia powództwo.

Uzasadniając swoje orzeczenie Sąd Rejonowy przyjął za prawdziwe twierdzenia powoda o zawarciu umowy kredytowej dnia 23 lutego 2007 r. z bankiem (...) na kwotę 40 000 zł przez powoda i pozwaną jako kredytobiorców, wypłaty środków na rachunek bankowy pozwanej i spłaty kredytu przez powoda do wysokości 32.640,28 zł. Jednakże uzasadnione wątpliwości Sądu I instancji wzbudziły podstawy faktyczne wskazane w pozwie jako przesłanka obowiązku zwrotu całości spłaconego zobowiązania przez pozwaną jaką jest wypłata kredytu na wskazany rachunek bankowy. Dalej stwierdzono, iż z przedłożonej umowy kredytowej wynika jedynie, że bank był zobowiązany wypłacić środki kredytowe na rachunek bankowy w Banku (...). (...) w W. Oddziału w M. o nr (...), przy czym umowa nie rozstrzygała do kogo należy powyższy rachunek bankowy i kto był uprawniony do pobrania środków z tego rachunku, a jeżeli nawet środki kredytowe wpłynęły na rachunek bankowy pozwanej, to nie oznacza to, że między powodem a nią istniało jakiegokolwiek porozumienie, na mocy którego pozwana będzie wyłącznie uprawniona do pobrania całości kredytu na własne potrzeby i zobowiązana do jego spłaty z wyłączeniem powoda jako współdłużnika solidarnego. W takiej okoliczności w ocenie Sądu Rejonowego powód był zobligowany do przedstawienia dowodów co do treści i istotnych postanowień umowy zawartej między nim a pozwaną odnośnie zasad spłaty i rozliczeń kredytu przez dłużników solidarnych, a tego powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika nie uczynił.

W ocenie Sądu Rejonowego prowadzenie dowodu z przesłuchania powoda na okoliczność zawarcia umowy kredytowej z bankiem było dowodem niedopuszczalnym skierowanym przeciw i ponad osnowę dokumentu, stanowiącego umowę kredytową z dnia 23 lutego 2007 r. nr (...) (...) w zakresie w jakim miało służyć wykazaniu pobraniu kwoty kredytu przez pozwaną. Nadto z postanowień zawartej umowy kredytowej wynikało, że spłaty kredytu dokonywane przez kredytobiorcę - powoda i pozwaną; w rozumieniu części wstępnej umowy; będą dokonywane na odrębny rachunek bankowy wskazany w umowie przez bank i obydwoje kredytobiorcy ponoszą odpowiedzialność związaną z ryzykiem wypowiedzenia umowy kredytowej lub żądania dodatkowego zabezpieczenia za niższy niż zadeklarowany poziom wpłat na rachunku bankowym o nr (...), na który dokonano wypłaty kredytu. Sąd stwierdził, iż skoro zasadą jest, że jeśli dłużnicy solidarni nie uregulowali w sposób wyraźny zasad rozliczeń regresowych między nimi, to przyjmuje się zasadę równego rozliczenia dłużników, to odstępianie od tej reguły wymaga ścisłego udowodnienia przez powoda; w przeciwnym wypadku powodowi przysługiwałoby jedynie roszczenie o zwrot połowy spłaconej na rzecz banku kwoty.

Puentując swoje ustalenia i rozważania Sąd I instancji uznał powództwo w całości bezzasadne i nieudowodnione, co w efekcie doprowadziło do jego oddalenia.

Apelację od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Myśliborzu z dnia 26 czerwca 2012 r. złożył powód żądając zmiany zaskarżonego orzeczenia i uwzględnienia żądania opisanego pozwem, względnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, względnie o zasądzenie od A. S. na rzecz Z. S. kwoty 16 320, 14 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15.03.2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu za postępowanie przed sądem I i II instancji, w tym kosztami zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

Powód apelację oparł o następujące zarzuty:

1. naruszenia przepisów prawa procesowego mającego wpływ na treść zapadłego wyroku, a mianowicie art. 339 § 2 k.p.c. przejawiające się w poczynaniu ustaleń sprzecznych z obowiązującym domniemaniem prawdziwości twierdzeń powoda, który wskazał, iż cała uzyskana z kredytu kwota, wpłacona na konto pozwanej, przejęta została przez pozwaną, która zobowiązała się zwrócić ją w całości, które to domniemanie wobec braku okoliczności podważających jego prawdziwość nie zostało wzruszone, co czyni twierdzenia powoda wystarczającą podstawą do wydania rozstrzygnięcia zgodnego z żądaniem pozwu, a następnie art. 299 k.p.c. polegające na niezasadnym oddaleniu wniosku dowodowego o przesłuchanie powoda w charakterze strony, powołanego m.in. w celu ustalenia okoliczności związanych z przejęciem i wydatkowaniem przez pozwaną środków pochodzących z kredytu, a tym samym uzasadniającym twierdzenia powoda o zobowiązaniu się pozwanej do zwrotu

całości dochodzonej pozwem kwoty, po czym przyjęciu w uzasadnieniu zakazanego wyroku, iż powód nie wykazał podstawy faktycznej dochodzenia określonej pozwem kwoty.

2. naruszenia przepisów prawa materialnego, mającego wpływ na treść zapadłego wyroku, tj. art.376 § 1 k.c., polegające na jego niezastosowaniu, a przejawiającego się w niezasadnym oddaleniu powództwa w całości i nie zasądzeniu, co najmniej połowy dochodzonej kwoty, mimo przyjęcia, iż powód dokonał samodzielnie spłaty zaciągniętego wspólnie z pozwaną kredytu, co nawet w przypadku uznania, iż strona nie udowodniła istnienia wewnętrznej umowy zobowiązującej pozwaną do zwrotu całości dochodzonej kwoty, uzasadniało zasądzenie na rzecz Z. S. kwoty 16 320,14 zł, stanowiącej połowę dochodzonego roszczenia,

Odpowiadając na apelację pozwana zażądała jej oddalenia i zasądzenia na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była zasadna o tyle, iż doprowadziła do uchylecia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Myśliborzu.

Na wstępie podkreślić należy, iż opisane w pozwie z dnia 26 marca 2012 r. roszczenia powiązane były z żądaniem powoda przeprowadzenia określonego postępowania dowodowego. Oprócz dowodu z dokumentów powód wniósł również o przesłuchanie swojej osoby na okoliczności nie tylko dotyczące kwestii zawarcia z bankiem umowy kredytowej, lecz również "przejęcia całości kwoty przez pozwaną, odmowy spłaty kredytu przez pozwaną, spłaty zadłużenia przez powoda". Sąd I instancji takiego dowodu nie przeprowadził uznając, iż jest on niedopuszczalny, gdyż jest on skierowanym przeciw i ponad osnowę dokumentu, stanowiącego umowę kredytową z dnia 23 lutego 2007 r. w zakresie w jakim miało służyć wykazaniu pobraniu kwoty kredytu przez pozwaną. Jednocześnie Sąd Rejonowy stwierdził, iż powód był zobligowany do przedstawienia dowodów co do treści i istotnych postanowień umowy zawartej między nim a pozwaną odnośnie zasad spłaty i rozliczeń kredytu przez dłużników solidarnych, a tego powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika nie uczynił. Zwraca uwagę to, iż Sąd I instancji miał wątpliwości co do okoliczności stanowiących o wzajemnych relacjach strony związanych z zaciągniętym wspólnie kredytem. Wątpliwości dotyczyły nawet tego, kto był dysponentem rachunku bankowego, na który przelane zostały środki kredytowe. Przytoczone okoliczności wskazują na to, iż Sąd Rejonowy rozstrzygając definitywnie sprawę nie przeprowadził dowodu z przesłuchania powoda, chociaż wniosek taki został wyartykułowany, a zaproponowana przez powoda teza dowodowa pokrywała się z wątpliwościami zgłaszanymi przez Sąd Rejonowy.

Zauważyć należy, iż pozew w niniejszej sprawie został sporządzony w sposób lakoniczny i nie wyjaśniający w pełni relacji między stronami w związku z faktem zawarcia z bankiem umowy kredytowej z dnia 23 lutego 2007 r. Wątpliwości co do stanu faktycznego sprawy potęguje treść wezwania do zapłaty z dnia 11 marca 2012 r. (k. 35), w którym wskazano na art. 405 k.c. jako podstawę prawną odpowiedzialności pozwanej.

Przytoczony przebieg postępowania dowodowego wskazuje na to, iż Sąd Rejonowy nie przeprowadzając dowodu zawnioskowanego przez powoda, tj. z jego przesłuchania nie rozpoznał istoty sprawy. Trudno dociec na podstawie analizy dokumentów będących dowodami w sprawie jakie relacje istniały między stronami w zakresie zaciągania opisanego pozwem kredytu. Domniemywać należy, iż strony są dla siebie osobami bliskimi, posługują się tym samym nazwiskiem. W takiej sytuacji przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, chociaż ze względu na brzmienia art. 299 k.p.c. jest on uznawany za dowód o charakterze subsydiarnym, dobrowolnym, czy nawet dwustronnym, w sytuacji niemożności wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy w oparciu jedynie o dokumenty, staje się niezbędne (por. orzeczenia SN: wyrok z dnia 7 października 2003 r., IV CK 28/02, niepubl., czy wyroku z dnia 19 stycznia 2005 r., I CK 467/04, niepubl.).

Nie przeprowadzenie istotnego w sprawie dowodu, to w istocie zaniechanie zbadania materialnej podstawy żądania, a tym samym nierozpoznanie istoty sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2012 r. w sprawie III SZ 3/12 za SIP Lex nr 1232797).

Zgodnie z poglądem wyrażonym w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 31 października 2012 r. w sprawie I ACa 473/12 nie zachodzi obowiązek prowadzenia przez sąd drugiej instancji postępowania dowodowego zmierzającego do wyjaśnienia rzeczywistej treści stosunków faktycznych i prawnych w sytuacji, gdy sąd pierwszej instancji zaniechał rozważenia poddanych przez strony pod osąd żądań i twierdzeń, jak również, gdy nie dokonał oceny przeprowadzonych dowodów i pominął mogące mieć wpływ na rozstrzygnięcie meritum sporu dowody zawnioskowane przez strony dla ustalenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Wówczas konieczne staje się wydanie orzeczenia przewidzianego w art. 386 § 4 k.p.c., ponieważ ocena po raz pierwszy poddanych przez strony pod osąd żądań, twierdzeń oraz dowodów, a także rozszerzenie postępowania dowodowego przez sąd odwoławczy, a następnie wydanie orzeczenia co do istoty sprawy, ograniczyłoby merytoryczne rozpoznanie sprawy do jednej instancji (za SIP Lex nr 1237857).

Taki stan rzeczy obliguje Sąd Odwoławczy do tego, aby w myśl art. 386 § 4 k.p.c. uchylić zaskarżony wyrok zaoczny w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania, pozostawiając Sądowi I - instancji rozstrzygnięcie o kosztach poniesionych w toku postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd Rejonowy przeprowadzi dowód z zeznań powoda oraz zawnioskowanego w treści apelacji świadka M. S. na okoliczności opisane w pismach zawierających te wnioski dowodowe, a następnie stosownie do wyników tego postępowania oceni inne dowody.